

Πανελλαδικές εξετάσεις

Ημερήσιου και Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Δευτέρα 14 Ιουνίου 2021

Ενδεικτικές απαντήσεις στα θέματα

A. Οι τελιόφοιτοι δίνουν έμφαση στην αξία του επαγγελματικού προσανατολισμού κατά τη σχολική ζωή των μαθητών για την εύστοχη επαγγελματική τους αποκατάσταση. Διαπιστώνουν ότι εξαιτίας της έλλειψής του ωθούνται σε κορεσμένα επαγγέλματα και στην ανεργία. Αναγνωρίζουν ότι υποτιμώνται οι προσδοκίες και οι δυνατότητες ανέλιξής τους και εντέλει ότι οδηγούνται είτε στο συμβιβασμό για βιοποριστικούς λόγους είτε στην αναζήτηση ευκαιριών στο εξωτερικό.

B1.

- α) Σωστό
- β) Σωστό
- γ) Λάθος
- δ) Σωστό
- ε) Λάθος

B2.

α) Τίτλος με κυριολεκτική χρήση της γλώσσας: Οι προσδοκίες των νέων και ο του επαγγελματικός προσανατολισμός στα σχολεία.

Τίτλος με μεταφορική χρήση της γλώσσας: Το ασταθές επαγγελματικό περιβάλλον και ο ελλιπής επαγγελματικός προσανατολισμός «σκοτώνουν» τις νεανικές προσδοκίες.

β) Στο **Κείμενο 1** υποστηρίζεται η άποψη ότι οι μελλοντικές τεχνολογικές εξελίξεις μπορούν να έχουν αμφίσημα αποτελέσματα για την ανθρωπότητα. Για την ενίσχυση της θέσης αξιοποιούνται τα στατιστικά στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα από την έρευνα του Pew Research Center, η οποία κατέγραψε την πρόβλεψη των συμμετεχόντων τόσο για την αρνητική (47%) όσο και για τη θετική (39%) αποτίμηση της τεχνολογίας σε κοινωνικό, πολιτικό, επαγγελματικό και ψυχικό επίπεδο.

Με τη χρήση των στατιστικών στοιχείων επιδιώκεται η πληρέστερη τεκμηρίωση της αμφίσημης θέσης των τεχνολογικών εξελίξεων στην ανθρωπότητα και η ενίσχυση της επιχειρηματολογίας της συντάκτριας με απώτερο στόχο **την πειθώ των αναγνώστων μέσω λογικών διεργασιών**, που δύσκολα μπορεί να αμφισβητήσει.

Στο **Κείμενο 2** γίνεται εκτεταμένη χρήση μαρτυριών τελειόφοιτων μαθητών, οι οποίοι εκφράζουν τις προσδοκίες τους αναφορικά με την προσωπική τους εξέλιξη και την επιστημονική τους επάρκεια. Παράλληλα τονίζουν και την ανασφάλεια που νιώθουν για την επαγγελματική τους αποκατάσταση στη στάσιμη ελληνική αγορά εργασίας που τους ωθεί είτε στην ανεργία είτε στο συμβιβασμό.

Με τη χρήση των μαρτυριών δίνεται ο παλμός και αναδεικνύονται οι προβληματισμοί των νέων για τη ζωή τους. Το κείμενο αποκτά έναν βιωματικό χαρακτήρα **που προσελκύει το συναίσθημα του αναγνώστη**, κινητοποιεί το ενδιαφέρον του και τον ωθεί να συμμεριστεί τις έγνοιες των νέων, μετέχοντας στον προβληματισμό τους.

B3.

Με την επιλογική παράγραφο του Κειμένου 1 επιχειρείται η ευαισθητοποίηση του δέκτη και η ενεργοποίηση των προσδοκιών του για τις εξελίξεις στην ανθρωπότητα. Για την επίτευξη του στόχου αυτού αξιοποιούνται οι εξής γλωσσικές επιλογές:

α) η συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας: «το παρόν δεν μας αποτρέπει», «από αδιαπέραστο πέπλο γίνεται πεδίο εκκόλαψης προσδοκιών», «σωρεύουμε δυνάμεις ενάντια στα μελλοντικά ερείπια», «επιμένουμε στην ανάσα της προσμονής»

Λειτουργία:

Ο λόγος γίνεται παραστατικός, ζωντανός, εν τέλει πιο πειστικός. Η θέση του συγγραφέα καθίσταται εύληπτη και αισθητοποιείται μέσω του λογοτεχνικού ύφους που παίρνει το κείμενο και τέρπει τον αναγνώστη, προκαλώντας του παράλληλα συναισθηματική φόρτιση.

β) το α' πληθυντικό πρόσωπο στα παραπάνω ρήματα (σωρεύουμε, επιμένουμε, μπορούμε να κάνουμε).

Λειτουργία:

Εκφράζει την καθολικότητα ενός φαινομένου – τη συλλογικότητα και τη συνευθύνη που επωμίζονται όλοι οι άνθρωποι για τη διαχείριση του ζητήματος. Προσφέρει και αμεσότητα. Ο λόγος γίνεται πιο οικείος, άμεσος, άρα και πιο πειστικός. Δείχνει ότι ο συγγραφέας εντάσσει τον εαυτό του στην όλη προβληματική και απομακρύνεται από την ψυχρή και ορθολογιστική διερεύνηση του θέματος / από το ρόλο του ψυχρού-απρόσωπου παρατηρητή. Παρουσιάζεται πιο πειστική η θέση του και καθιστά τον αναγνώστη πιο δεκτικό στο μήνυμα που εκπέμπει.

γ) το ερώτημα που διατυπώνεται στην τελευταία περίοδο: «Άλλωστε, τι άλλο μπορούμε να κάνουμε;»

Λειτουργία:

Για τον πομπό: εκφράζεται ο προβληματισμός για το θέμα το οποίο πραγματεύεται, αποτελεί ένα είδος έμμεσου σχολίου και εμφατική διατύπωση των ιδεών του

Στο δέκτη: η αφύπνιση όλων για ευαισθητοποίηση για το σχετικό θέμα, η προσέλκυση ενδιαφέροντος ώστε να καταστήσει τους αναγνώστες κοινωνούς των προβληματισμών

Στο κείμενο: κερδίζει σε αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα, οικειότητα, ποικιλία εκφραστικών μέσων για αποφυγή μονότονου ύφους, ενισχύεται η επικοινωνία / προφορικότητα.

Θέμα Γ (ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ ΣΟΦΙΑ ΚΟΡΝΑΡΟΥ)

Τα παιδιά στον Σείριο δακρύζουν γιατί μοιράζονται την άχρονη βίωση του πανανθρώπινου πόνου. Ο χώρος στον οποίο εγγράφεται ο ποιητικός μύθος είναι ο εξωλογικός μυθικός χώρος ενός πλανήτη μακρινού και ο χρόνος απροσδιόριστος. Τα δρώντα πρόσωπα είναι παιδιά που ζουν την ξενοιασιά, την αμεριμνησία, τη χαρά, μακριά από την οδυνηρή πραγματικότητα της γης. Ο ποιητικός ιστός συμπήσσεται από τη ζεύξη του ονειρικού και του πραγματικού, καθώς τα δεσμά της λογικής μέσω της υπερρεαλιστικής γραφής έχουν διαρραγεί. Με την παρομοίωση (εν' άστρο σα φτερό/θαλασσινό) αισθητοποιείται, προβαλλόμενη εμφατικά, η απόσταση που χωρίζει τα μυθικά αυτά πλάσματα από τις οδύνες της γης. Μέσω του κλιμακωτού σχήματος με ανιούσα κλιμάκωση, ο ανθρώπινος πόνος στη γη θα υποσημανθεί με τη μεταφορά (του σύμπαντος/αρρώστια και πληγή), ενώ η ανθρώπινη οδύνη, το όνειρο, η διάψευση, το ανεκπλήρωτο, θα απορρεύσουν εκβάλλοντας στην τεράστιχη καταληκτική ποιητική περιοχή, στην οποία κοχλιώνεται ο μονόλεξος στίχος (βραδιά), και η οποία δεν διαφεύγει της ανισοστιχίας του στροφικού συστήματος. Με τον μονόλεξο αυτόν στίχο, η σκοτεινή θλίψη της γης, θλίψη θανάτου, θα κεντρίσει την καρδιά των μυθικών πλασμάτων.

Το υποερώτημα απόκειται στον μαθητή να το απαντήσει, καθώς πρόκειται για προσωπική άποψη η οποία θα πρέπει ωστόσο να αιτιολογηθεί.

Δ.

Δεδομένα: 1) υπάρχουν εφόδια για να αντιμετωπίσουν οι νέοι τον κόσμο στην περίπτωση που επιβεβαιωθούν οι ανησυχίες που περιγράφονται στην παράγραφο 2 του Κειμένου 1

2) υπάρχουν δράσεις για να βελτιώσουν οι νέοι τον κόσμο

Ζητούμενα: 1) με ποια εφόδια θα αντιμετωπίσει οι νέοι τον κόσμο;

2) με ποιες συγκεκριμένες δράσεις θα μπορούσαν οι νέοι να βελτιώσουν τον κόσμο;

Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Γλώσσα: απλή, προσεγμένη

Ύφος: προσωπικό, λιτό, απλό

Ενδεικτικός τίτλος άρθρου:

Το μέλλον ξεκινάει σήμερα!

Πρόλογος

- Αναγνώριση των ενδεχόμενων κινδύνων που ελλοχεύουν από την αρνητική εξέλιξη των τεχνολογικών δεδομένων σε όλα τα επίπεδα: κοινωνικό (έξαρση ανισοτήτων, κοινωνική πόλωση), πολιτικό (ρητορική του μίσους, διενέξεις κρατών), τεχνολογικό (μαζική επιτήρηση, ψηφιακό έγκλημα), πληροφοριακό (παραπληροφόρηση, ψηφιακή προπαγάνδα).

- Αναγνώριση της αδήριτης ανάγκης να εξοπλιστούν με εφόδια οι νέοι για τη διαχείριση αυτών των κινδύνων και του κεφαλαιώδους ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν στην αναδιαμόρφωση του κόσμου.

Ζητούμενο 1: Με ποια εφόδια οι νέοι θα αντιμετωπίσουν τους σύγχρονους κινδύνους; Έμφαση στις ανθρωπιστικές αξίες – ιδανικά:

Πνευματικά: μόρφωση → κριτική, αντίληψη, δημιουργικότητα, αμφισβήτηση, αμφιβολία, ευθυκρισία

Ψυχικά: ψυχικές αρετές → ισχυρή βούληση, αγωνιστικότητα, θάρρος, γενναιοψυχία, διάθεση για αλλαγή, υπομονή, επιμονή, ευαισθησία,

Ηθικά: ηθικές αρετές → αξιοπρέπεια, υπευθυνότητα, αυτοσεβασμός, ανιδιοτέλεια

Κοινωνικά: κοινωνικές αρετές → φιλαλληλία, ενσυναίσθηση, συλλογικότητα, οικουμενικό πνεύμα, αποδοχή του διαφορετικού, διαλλακτικότητα, ανάληψη ευθύνης

Ζητούμενο 2: Με ποιες συγκεκριμένες δράσεις οι νέοι θα μπορούσαν να αλλάξουν τον κόσμο; Μερικές προτάσεις:

- μόρφωση και παιδεία → επιστήμη και τεχνική με ηθικούς και ανθρωπιστικούς όρους

- συμμετοχή σε ομάδες κοινωνικού προσανατολισμού π.χ. κοινωνική δικτύωση →

διεκδίκηση δικαιωμάτων μέσα από συλλογικά όργανα, πρωτοβουλία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων

- συμμετοχή σε πολιτικές δράσεις → πολιτικοποίηση και πολιτικός λόγος της αμφισβήτησης, ενεργός συμμετοχή στα ζητήματα κοινωνικού και πολιτικού προβληματισμού (ανισότητες, αδικία)

- τέχνη → έμφαση και προώθηση της δημιουργικής δράσης με στόχο την έμπνευση, την αφύπνιση και την ενεργοποίηση των νέων (φεστιβάλ μουσικής, δημιουργία ταινιών, συγγραφικό έργο)

Επιμέλεια ενδεικτικών απαντήσεων

Ειρήνη Μπετείνη,

Εκθεσιολόγος,

Φροντιστήριο Σύγχρονη Τομή Δροσιάς

